

РЕШЕНИЕ

№ 4748

гр. София, 11.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XVIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 10.06.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Милена Славейкова

ЧЛЕНОВЕ: Даниела Гунева

Мария Бойкинова

при участието на секретаря Грета Грозданова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **4293** по описа за **2022** година докладвано от съдия Мария Бойкинова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 – чл. 228 от Административно-процесуалния кодекс (АПК), във вр. с чл. 14, ал.3 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ).

Образувано е по касационна жалба на Л. П. С. чрез адв. А. Д. срещу Решение № 20017523 от 28.02.2022 г., постановено от Софийския районен съд /СРС/, 165 състав по гр.д. № 10721 по описа за 2021 г. Със съдебния акт е отхвърлена жалбата на касаторката срещу Решение на Общинска служба „Земеделие“ – Източна / ОСЗ – Източна/, постановено по реда на чл.18ж, ал.1 от ППЗСПЗЗ, с което е отказано да се възстанови в съществуващи /възстановими/ стари реални граници правото на собственост върху следните имоти: 1. Нива от 5.032 дка, четвърта категория, представляваща ПИ с идентификатор 68134.8591.26 и 2. Нива от 2.269 дка, четвърта категория, представляваща ПИ с идентификатор 68134.859.313 и е определено, че собствениците подлежат на обезщетение по реда на чл. 10б, ал. 1 от ЗСПЗЗ.

В касационната жалба се излагат твърдения, че обжалваното съдебно решение е неправилно и незаконосъобразно като постановено при съществени нарушения на процесуалния закон и нарушения на материалния закон. Сочи, че районният съд при постановяване на решението не е зачел задължителните за него съдебни решения на СРС, 51 състав по адм. д. № 26920/2006 г., СРС, 45 състав по гр. д. № 4715/1994 г., СРС, 46 състав, по гр. д.67851/2016 г. и Решение на на ВАС по адм. д. № 15774/2014

г., съгласно които процесните имоти са възстановени още през 1996–1997 г., тоест преди актуването им с АДПС № 08404 от 18.03.2014 г. Навежда доводи и за нищожност на решението на основание чл. 177, ал. 2 от АПК. Изтъква, че по-рано постановеният отказ на Общинска служба „Земеделие“ – Източна за възстановяване на имотите с мотиви, че „произнасянето по имотите е приключило“, тъй като собствеността на имотите е вече възстановена чрез план за земеразделяне, е отменено с влязло в сила Решение на СРС по гр. д. № 67851/2016 г., с което съдебно решение ОСЗ – Източна не се съобразила при постановяване на оспорваното решение и което обстоятелство не е взето в предвид при постановяване на обжалваното решение.

В съдебно заседание се представлява от адв. Д., която изразява становище за основателност на жалбата по съображения изложени в нея. Моли съдът да отмени решението на СРС и да уважи подадената жалба.

Ответникът - ОБЩИНСКА СЛУЖБА ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ – ИЗТОЧНА, в проведеното съдебно заседание се представлява от адв. Й., който счита жалбата аз неоснователна, а решението на СРС правилно.

Прокурор от Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на жалбата, а решението на въззивния съд счита за правилно и законосъобразно.

След като се запозна с обжалваното съдебно решение, обсъди наведените касационни основания и доводите на страните, Административен съд София – град, XVIII касационен състав, след съвещание, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

По допустимостта на касационната жалба:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 АПК и от надлежна страна, която има право и интерес от обжалването, поради което е процесуално допустима и следва да бъде разгледана досежно нейната основателност.

По основателността на касационната жалба:

Разгледана по същество касационната жалба е основателна.

От съвкупната преценка на събраните по делото писмени доказателства съдът приема за установена следната фактическа обстановка:

ОСЗ – Източна с Решение № 254/05.02.2021 г. е отказала да възстанови правото на собственост в съществуващи /възстановими/ стари реални граници на имот 1. Нива от 5.032 дка, четвърта категория, представляваща ПИ с идентификатор 68134.8591.26, м. „Кръстопътя“, с пореден номер 1 от заявлението и 2. Нива от 2.269 дка, четвърта категория, представляваща ПИ с идентификатор 68134.859.313, м. „Бараката“, с пореден номер 13 от заявлението с мотиви, че и двата имота попадат върху поземлен имот с идентификатор 68134.8591.1 предоставен на МОН – Лесотехническият университет, [населено място] за учебно опитно поле, за който е съставен Акт № 08404 от 18.03.2014 г. за публична държавна собственост. Така ОСЗ – Източна е приела, че по смисъла на чл. 10б от ЗСПЗЗ е налице цялостно реализиране на мероприятиято „учебно опитно поле“, което е пречка за възстановяване на собствеността независимо, че са имотите са били определени за възстановяване с предходно решение на комисията.

Обжалваното решение на ОСЗ - Източна е издадено в изпълнение на влязло в сила Решение № 72541 от 14.04.2020 г. на СРС, 46 състав по гр.д. № 67851/ 2016 г., постановено по реда на чл. 14, ал.3 ЗСПЗЗ. С горното решение съдът е отменил Писмо с изх. № ВС–30–782/05.08.2016 г. на Общинска служба „Земеделие“ – Източна, с което по подадено от касторката заявление с вх. № ВС-30-782/24.03.2016 г. с искане за

издаване на решение възстановяване на имотите съобразно нанасянето им в кадастъра: за имот м. “Бараката“ идентификатор 68134.8591.313 и за имот в м. “Кръстопътя“ идентификатор 68134.8591.26, административният орган не се е произнесъл по същество за възстановяване с мотиви, че собствеността върху имотите вече е възстановена чрез план за земеразделяне. В заявлението касаторката е посочила, че с влязло в сила Решение от 28.02.2008 г. на СРС, 51 състав, постановено по гр.д. № 26920/2006 г. са обявени за нищожни Решение по протокол № 257/05.09.1997 г. и Решение № 254/05.09.1997 г. на ПК – К., постановени по заявление с вх. № 254/26.11.1991 г. на П. Н., с които отказано възстановяването на собствеността на процесните имоти, в резултат на което възстановяването на собствеността с план за земеразделяне е извършено на основание влязло в сила Решение № 254/02.03.1994 г. на О. – К. и влязло в сила Решение на СРС от 23.05.1996 г., 45 състав, постановено по гр.д. № 4715/1994 г.

Съдът с Решение № 72541 от 14.04.2020 г. на СРС, 46 състав по гр.д. № 67851/ 2016 г. е приел, че безспорно правата на П. Н. върху двата процесни имота са признати по силата на Решение № 254 от 02.03.1994 г. на Поземлена комисия – К. за имота в м. “Кръстопътя“ с площ от 5.000 дка и с влязло в сила Решение от 23.05.1996 г. по гр. д.4715/1994 г на СРС, 45 състав за имот в м. “Бараката“ с площ от 2.300 дка. С посочените решения е било признато правото на възстановяване на собствеността на П. Н. с план за земеразделяне. Съдът с Решение № 72541 от 14.04.2020 г. на СРС, 46 състав по гр.д. № 67851/ 2016 г. е приел, че правото на собственост обаче не е било възстановено, тъй като имотите не са били индивидуализирани с граници и съседни или с друг индивидуализиращ белег, като е счел, че по делото са били налице достатъчно данни, че двата имота съществуват в стари реални граници. Извел е извод, че между посочените решения на поземлената комисия от 02.03.1994 г. и на СРС от 23.05.1996 г. от една страна и записването на имотите в КВС на името на П. Н. от друга страна, не съществува предвидената в закона взаимовръзка, за да се приеме, че правото на собственост е било възстановено. Съдът е счел, че това трябва да стане с последващи решения по чл. 27, ал.1 от ППЗСПЗЗ вр.чл. 14, ал.1, т.2 от ЗСПЗЗ, а в случай че за териториите, върху които попадат имотите няма изработен и влязъл в сила план за земеразделяне и правото на собственост на правоимащите лица е било възстановено в съществуващи на терена стари или възстановими реални граници, то следва да се издаде решение със съдържание по чл.14, ал.1, т.1 от ЗСПЗЗ. Съдът с оглед на изложеното по-горе, по жалбата на Л. П. С. в качеството ѝ на наследник на П. Н., е отменил протоколно решение № 5 от 04.08.2016 г на Общинска служба „Земеделие“ – П., с което е бил постановен отказ да бъдат издадени решения за възстановяване на процесните имоти, заявени по преписка с вх. № 254/26.11.1991 г. от П. Н. и е върнал преписката на административния орган за издаване на решение за възстановяване на собствеността.

Въз основа на това съдебно решение ОСЗ – Източна с Решение № 254/05.02.2021 г. е отказала да възстанови правото на собственост в съществуващи /възстановими/ стари реални граници на процесните имоти, което решение е предмет на делото пред районния съд.

За да отхвърли жалбата на Л. С. като неоснователна, съдът е приел, че характеристиката на имотите, като публична държавна собственост, възпрепятства възстановяването им по реда на ЗСПЗЗ. За да обоснове този извод, районният съд се е позовал на разпоредбата на чл. 7, ал. 4 от Закона за държавната собственост, съгласно

която имотите публична държавна собственост не подлежат на възстановяване и представените по делото А. № 8404/18.03.2014 г., съгласно който ПИ с идентификатор 68134.8591.1 с площ от 340 959 кв.м., заедно с построените в него сгради е актуван като публична държавна собственост и предоставен за управление на МОН – Лесотехническият университет. Приел е, че с включването на имотите към стопанството на Лесотехническият университет са били реализирани мероприятията на държавата по смисъла на чл. 10б, ал. 1 от ЗСПЗЗ във връзка с параграф 1в, ал. 1 и ал. 2 от ППЗСПЗЗ, което е пречка за възстановяване на имотите в стари реални граници. Съдът е констатирал, че съгласно приетото по делото заключение по съдебно-техническа експертиза на вещото лице, ПИ с идентификатор 68134.8591.26 се намира в югоизточната част на терен с идентификатор 8591.1 с предоставени права за управление на МОН – Лесотехническият университет, а част от ПИ с идентификатор 68134.859.313 попада в разширението на [улица], а друга част застъпва територия с асфалтиран път и едноетажна сграда.

Настоящият съдебен състав счита, че постановеното оспорено съдебно решение е неправилно.

Не се спори по делото, а и от представените по делото Решение № 254/02.03.1994 г. на О. – К. и влязло в сила Решение на СРС от 23.05.1996 г., 45 състав, постановено по гр.д. № 4715/1994 г. се установява, че е признато право на възстановяване на собствеността на процесните имоти с план за земеразделяне. Следва да се посочи, че с тези решения не се възстановява собствеността по един от начините определени в чл.14, ал.1 и ал.2 от ЗСПЗЗ в редакцията му към 1991 г., а само се признава правото на реституция въз основа на преценка дали наследодателите на жалбоподателите са били собственици на съответните земеделски ниви преди влизането им в ТКЗС, т.е това са така наречените „признавателни“ решения, с които се поставя началото на реституционното производство. Така въз основа на влязлото в сила Решение № 254/02.03.1994 г. на О. – К., на основание чл. 27 от ППЗСПЗЗ и на влезлия в сила план за земеразделяне е издадено последващо Решение № 314 от 30.11.1999 г. на О. – К. за възстановяване на правото на собственост на П. Н. на шест земеделски земи описани в заявлението с вх. 254/26.11.1991 г., за които е осъществен въвод във владение по протокол № 254 от 6.12.1999 г. на Поземлена комисия – [община]. Именно това са тези решения на поземлените комисии, сега общински служби по земеделие, които имат за последица възстановяване на право на собственост и с които се постановява реституция в „стари реални граници“ или се разпределя на бившите собственици конкретни парцели по „плана за земеразделяне“, тоест с тях се завършва реституционното производство, известни в правната теория като „възстановителни“ решения. В този смисъл е неоснователно възражението на касатора, че процесните имоти са възстановени още през 1996 г -1997 г. и преди актуването им с Акт за държавна публична собственост № 8404/18.03.2014 г.

Съгласно разпоредбата на чл.14, ал.3, изр.трето от ЗСПЗЗ, при жалба срещу решение на общинската служба по земеделие, районният съд решава спора по същество, т.е. съдът служебно следва да събере доказателства и да прецени дали са условията за възстановяване на имотите в стари реални граници, с оглед твърденията на ответната страна за проведени мероприятия върху имотите, които не позволяват възстановяване на собствеността на основание чл. 10б, ал.1 от ЗСПЗЗ. Дали е налице пречка за възстановяване на собствеността на имотите по чл.10б, ал.1 от ЗСПЗЗ се преценява към момента на влизане в сила на реституционния закон. Преценката

проведено ли е мероприятие, което не позволява да възстановяване на собствеността се извършва въз основа на легалните определения в параграф 1в, ал. 1 и 2 от ДР на ППЗСПЗЗ, относими към хипотезата на чл. 10б от ЗСПЗЗ, съответно налице ли е отреждане или проведено мероприятие за задоволяване на важни държавни нужди на науката, културата, на сигурността и отбраната на страната, екологични и благоустройствени нужди на държавата и общините, относими към хипотезите на чл. 24 ЗСПЗЗ.

Съгласно разпоредбата на чл.10б, ал.1 от ЗСПЗЗ собствениците, притежавали земеделски земи, не могат да възстановят чрез реална реституция собствеността им в две хипотези – или когато земята е застроена или ако върху нея са проведени мероприятия, непозволяващи възстановяване на собствеността. В случая по конкретното заявление за възстановяване на правото на собственост върху процесните имоти ОСЗ – Източна е приела, че е налице втората хипотеза. Тъй като понятието "проведени мероприятия, които не позволяват възстановяване на собствеността" няма легална дефиниция в ЗСПЗЗ и ППЗСПЗЗ, в съдебната практика се възприема, че смисълът му следва да се извлече от разпоредбите на закона и правилника, съдържащи пречки за възстановяване на собствеността, така и с други разпоредби на ЗСПЗЗ и ППЗСПЗЗ, които ограничават възможността за реална реституция на земеделски земи - арг. чл. 24, ал.2, 3 и 4 от ЗСПЗЗ, като се възприеме подход съобразен с всяка една от хипотезите и критериите, подчинени на нуждата, която задоволява мероприятието. /Така решение № 375 от 19.01.2012г. по гр.д . № 1469/2010 г.,г.к., Іг. о. на ВКС./

В случая от значение за приложението на хипотезата на чл.10б от ЗСПЗЗ е дали имотът посочен в т.1 от Решението на ОСЗ - Източна е предоставен на МОН и Лесотехническият университет, в който случай собствеността на държавата е запазена на основание чл. 24, ал. 2 от ЗСПЗЗ и е налице ограничение за реална реституция. По делото се установява такова предоставяне на основание Заповед РД-11-7/22.04.2008 г. на Министъра на образованието и науката, описана в представеният по делото акт за публична държавна собственост № 08404/18.03.2014 г.

По делото е приета съдебно-техническа експертиза, от която се установява че имот с идентификатор 68134.8591.26, посочен под номер 1 в Решението на ОСЗ - Източна попада в терена на имот с идентификатор 8591.1, който е предоставен за управление на МОН - Лесотехническият университет, а имот с идентификатор 68134.8591.313, посочен под номер 2 от Решението на ОСЗ – Източна попада на територия с асфалтиран път, като част от имота застъпва три сгради с предназначение производствена, промишлена и за обществено хранене. За втория имот, вещото лице е посочило, че в молба на жалбоподателката на л.135 от делото е записано, че с разпореждане на МС сградата и част от земята е отчуждена за Централна станция на Младия природолюбител през 1960 г.

При тези фактически установявания, настоящият касационен състав намира, че делото е постановено при неизяснена фактическа обстановка, досежно обстоятелството налице ли е реализирано обществено мероприятие “учебно опитно поле“ за нуждите на МОН към 01.03.1991 г., когато е влязъл в сила ЗСПЗЗ, тъй като по делото не е представен А. №1074/06.07.1970 г., предхождащ АПДС от 2014 г. по отношение на имот с идентификатор 68134.8591.26.

По отношение на втория имот с идентификатор 68134.8591.313, за който по делото има данни, че попада в имот застроен със сгради, както и че е отчужден през 1960 г. за

Централна станция на Младия природолюбител, следва да се съберат доказателства за годините на построяване на тези сгради и дали те са част от конкретно проведено обществено мероприятие като комплекс от дейности за необходимата за функционирането на обекта площ към момента на влизане в сила на ЗСПЗЗ. При преценката си по същество на акта, районният съд се е позовал единствено на Акта за публична държавна собственост № 8404/18.03.2014 г. и като не е събрал доказателства, въз основа на които да се извърши преценка по смисъла на чл.10б, ал.1 от ЗСПЗЗ към 01.03.1991 г. дали имотите са застроени или върху тях са проведени мероприятия, които да не позволяват възстановяването им в стари реални граници, е постановил неправилно решение, което следва да се отмени и да се върне за ново разглеждане от друг състав на СРС.

При новото разглеждане на делото следва да се изиска А. №1074/06.07.1970 г., предхождащ АПДС от 2014 г., както и цитираното в молбата на жалбоподателката Решение на МС за отчуждаване на втория имот, също така следва да се изслуша заключение по СТЕ със задачите, допуснати при първоначалното разглеждане, както и вещото лице да отговори на въпроси относно наличието на застрояване или проведено мероприятие върху имотите, като съобрази и доказателствата, указани по горе в решението, след служебното им събиране.

С оглед горното настоящият касационен състав намира, че ще следва да отмени решението на СРС и да върне делото за разглеждане от друг състав на същия съд при спазване на дадените по-горе указания.

По разносните произнасянето следва да е при новото разглеждане от СРС.

По изложените съображения и на основание чл. 221, ал. 2 във връзка с чл. 222, ал. 2 АПК, Административен съд София-град, XVIII касационен състав,

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ решение Решение № 20017523 от 28.02.2022 г., постановено от Софийски районен съд, ГО, 165 състав по гр. дело № 10721/ 2021 г.

ВРЪЩА ДЕЛОТО за ново разглеждане от друг състав на Софийски районен съд при спазване на задължителните указания, дадени в мотивите на настоящото решение.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: